

A בס"ד

Intro

Today we will learn בע"ה of בבא בתרא דף קמ"ז
Some of the topics we will learn about include.

The discussion regarding

בת עם בת הבן

If a person dies with no sons, but he had a daughter, and his deceased son also had a daughter, the son's daughter comes before the deceased's own daughter, while the זדוקין held otherwise.

התנו על שבט בנימין

שלא תירש בת הבן עם האחין

After the incident of Shevet בנימין פילגש בגבעה initiated that if a deceased does have other sons, a deceased son's daughter should not inherit along with them.

כל שאינו מניח בן ליורשו

הקדוש ברוך הוא מלא עליו עברה

If a person does not leave over a son to inherit his assets, Hashem despises him

A

בת עם בת הבן

התנו על שבט בנימין
שלא תירש
בת הבן עם האחין

כל שאינו מניח בן
ליורשו

B

קשה עניות בתוך ביתו של אדם

יותר מחמשים מכות

Poverty in one's home is worse than one who receives fifty plagues

כל שיש לו חולה בתוך ביתו

ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים

If someone's family member is ill, he should ask a Talmid Chacham to pray for his recovery.

The question regarding

אבי האב ואחיו

איזה מהן קודם

If the father of the deceased is no longer alive, who comes first, the grandfather of the deceased OR the brother of the deceased?

B

קשה עניות
בתוך ביתו של אדם
יותר מחמשים מכות

כל שיש לו חולה
בתוך ביתו
ילך אצל חכם
ויבקש עליו רחמים

אבי האב ואחיו
איזה מהן קודם

1 So let's review ...

The Mishnah in the previous Daf taught

בן קודם לבת
כל יוצאי יריכו של בן קודמין לבת

The son comes before the daughter;

And even if the son is no longer alive, all the son's descendants come before the daughter of the deceased.

Therefore, if a person dies with no sons, but he had a daughter, and his deceased son also had a daughter, the son's daughter comes before the deceased's own daughter.

1

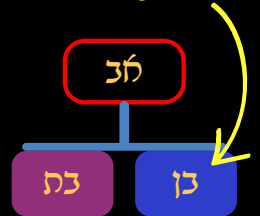
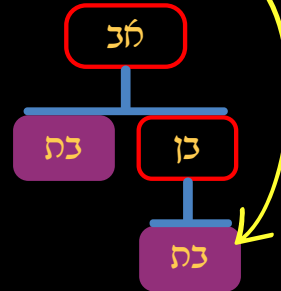
The Mishnah in the previous Daf taught

כל יוצאי יריכו
של בן
קודמין לבת

Even if the son
is no longer alive,
all the son's descendants
come before the daughter
of the deceased

בן
קודם לבת

The son
comes before
the daughter

2 Regarding this Halachah, the Gemara cites a Pasuk in ספר שופטים which states;
ויאמרו ירושת פליטה לבנימין
ולא ימוחה שבט מישראל

And רבי יצחק explains
מלמד שהתנו על שבט בנימין
שלא תירש בת הבן עם האחין
Shevet בנימין initiated an exception that the daughter of a deceased son should not inherit along with the other sons of the deceased father, because as the Rashbam explains

לפי שבמעשה דפילגש בגבעה
מותו במלחמה כל שבט בנימין
ונמצא כל שבט בנימין לשש מאות איש
During the incident of פילגש בגבעה the majority of שבט בנימין were killed, and all their land belonged to the remaining six hundred men.

לפיכך באותו העת
מגיע הרבה מן הנחלה לאשה הבאה לירש
ואם תנשא לשבט אחר
נמצאת מגרעת מנחלת בנימין

If a son's daughter were to inherit, she would receive a large share of land, and if she were to marry someone from a different Shevet, all this land would be transferred to the other Shevet, through her husband or son.

Tosfos earlier writes that this exception was made
לפי צורך שעה

For the specific need at that time as explained; and the Rashbam here adds that it was based on
הפקר ב"ד הפקר

In monetary matters the Chachamim have the authority to award one person's money to another.

The Rashbam also points out that this תקנה was only enacted for cases where there were sons other than the deceased son, and the land will remain with the descendants of the מת. However, in cases where there were only other daughters, and certainly if this daughter of the deceased son was the only descendant of the מת, she would get the entire inheritance as according to the original Halachah, because

דלא ניחא ליה למת
שתעקר נחלתו מזרעו

He would not want his assets to end up with others who are not his descendants.

And the Rashbam adds;

ומסתמא היו נזהרות שלא להנשא לשבט אחר
פן תסוב הנחלה לשבט אחר

They probably married only men from שבט בנימין in order to keep the property in the Shevet.

=====

2 The Gemara cites a Pasuk
in ספר שופטים
ויאמרו ירושת פליטה לבנימין
ולא ימוחה שבט מישראל

explains רבי יצחק
מלמד שהתנו על שבט בנימין
שלא תירש בת הבן עם האחין

Shevet בנימין initiated an exception
that the daughter of a deceased son
should not inherit along with the other sons
of the deceased father

לפי שבמעשה דפילגש בגבעה
מתו במלחמה כל שבט בנימין
ונמצא כל שבט בנימין לשש מאות איש
לפיכך באותו העת
מגיע הרבה מן הנחלה לאשה הבאה לירש
ואם תנשא לשבט אחר
נמצאת מגרעת מנחלת בנימין

3 The Gemara continues:
 אמר רבי יוחנן משום ר' שמעון בן יוחאי
 כל שאינו מניח בן ליורשו
 הקדוש ברוך הוא מלא עליו עברה
 If a person does not leave a son to inherit his assets,
 Hashem despises him, because the Pasuk regarding ירושת
 הבת states
 והעברתם את נחלתו
 And another Pasuk states
 יום עברה היום ההוא
 A term of anger;
 =====

3

אמר רבי יוחנן משום ר' שמעון בן יוחאי
כל שאינו מניח בן ליורשו
הקדוש ברוך הוא מלא עליו עברה
 If a person does not leave a son
 to inherit his assets,
 Hashem despises him
 because the Pasuk
 regarding ירושת הבת states
והעברתם את נחלתו
 And another Pasuk states
יום עברה היום ההוא
 A term of anger

4 The Gemara proceeds with three statements of רבי פנחס בן חמא that are alluded in the סימן הדד עני וחכם

1.
 הדד

דרש רבי פנחס בן חמא מאי דכתיב
 והדד שמע במצרים כי שכב דוד עם אבותיו
 וכי מת יואב שר הצבא

מפני מה בודד נאמרה בו שכיבה
 וביואב נאמרה בו מיתה
 Why was דוד's death referred to as lying, while יואב's death
 is referred to as death? Because
 דוד שהניח בן כמותו
 נאמרה בו שכיבה
 דוד was considered alive, because he left over his son שלמה
 who was of equal stature. Therefore, he could not be
 referred to as מת.

יואב שלא הניח בן כמותו
 נאמרה בו מיתה
 יואב was considered dead, because he did not leave over a
 son of equal stature. Therefore, he could be referred to as
 מת.

4

Three statements of רבי פנחס בן חמא...

סימן
הדד עני וחכם

1
 :377

דרש רבי פנחס בן חמא
מאי דכתיב
והדד שמע במצרים
כי שכב דוד עם אבותיו
וכי מת יואב שר הצבא
מפני מה

וביואב נאמרה בו מיתה	בודד נאמרה בו שכיבה
▼	▼
יואב	דוד
שלא הניח בן כמותו נאמרה בו מיתה	שהניח בן כמותו נאמרה בו שכיבה

5

2.
עני

דרש ר' פנחס בן חמא
קשה עניות בתוך ביתו של אדם
יותר מחמשים מכות
Poverty in one's home is worse than receiving fifty
plagues, because איוב received fifty plagues as the Pasuk
states
כי יד אלוה נגעה בי
איוב was struck by Hashem's hand, which is five times
more than the ten Makkos of the מצריים who were struck
by Hashem's אצבע, a finger.

And nevertheless איוב's friends told him
כי על זה בחרת מעוני
These מכות are far better than to suffer from
poverty.

3.
חכם

דרש ר' פנחס בר חמא
כל שיש לו חולה בתוך ביתו
ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים
If someone's family member is ill, he should ask a Talmid
Chacham to pray for his recovery, as the Pasuk states
חמת מלך מלאכי מות
ואיש חכם יכפרנה
=====

5

2

א:

דרש ר' פנחס בן חמא
קשה עניות בתוך ביתו של אדם
יותר מחמשים מכות

Poverty in one's home
is worse than receiving fifty plagues

Because איוב received fifty plagues

כי יד אלוה נגעה בי

איוב was struck by Hashem's hand,
which is 5 times more than the 10 Makkos of the מצריים
who were struck by Hashem's אצבע, a finger

And nevertheless איוב's friends told him

כי על זה בחרת מעוני

These מכות are far better
than to suffer from poverty

3

חכמ:

דרש ר' פנחס בר חמא
כל שיש לו חולה בתוך ביתו
ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים

If someone's family member is ill,
he should ask a Talmid Chacham
to pray for his recovery

As the Pasuk states

חמת מלך מלאכי מות

ואיש חכם יכפרנה

6 The previous Mishnah taught
 והאב קודם לכל יוצאי ירכו
 The father of the deceased comes before his own children,
 the brothers of the deceased.

The Gemara inquires

בעי רמי בר חמא

אבי האב ואחיו

איזה מהן קודם

If the father of the deceased is no longer alive, who comes first, the grandfather of the deceased OR the brother of the deceased?

כגון אברהם ויעקב בנכסי עשו

If יצחק dies with no children, and אברהם is no longer alive, who comes first, the grandfather, אברהם, or the brother יעקב?

6 The previous Mishnah taught
 והאב קודם לכל יוצאי ירכו

The father of the deceased
 comes before his own children,
 the brothers of the deceased

בעי רמי בר חמא

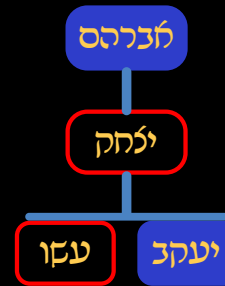
אבי האב ואחיו
 איזה מהן קודם?

If the father of the deceased is no longer alive,
 who comes first

The grandfather
of the deceased

OR

The brother
of the deceased

כגון
 אברהם
 ויעקב
 בנכסי
 עשו

7 The Gemara proves that אחיו קודם
 A brother comes before a grandfather, because the Mishnah concludes זה הכלל כל הקודם בנחלה יוצאי יריכו קודמין
 The general rule is that if one has precedence to an inheritance, and he dies, all his descendants maintain this precedence even though they are a later generation, and since איתיה ליצחק יצחק קודם
 If the father יצחק was alive, he certainly would come before the grandfather אברהם. Therefore השתא נמי דליתיה יצחק יעקב קודם
 Even though יצחק is not alive, his son יעקב maintains this precedence over the grandfather אברהם.

And accordingly the Halachah of והאב קודם לכל יוצאי יריכו
 Must be understood as follows יוצאי יריכו שלו
 ולא יוצאי יריכו של בנו
 A father comes before only his own children, but he does not come before his deceased son's children. For if the son left children, they certainly inherit him, because בן קודם לאב

7 *The Gemara proves that*
אחיו קודם
because the Mishnah concludes
זה הכלל כל הקודם בנחלה יוצאי יריכו קודמין
The general rule is that if one has precedence to an inheritance, and he dies, all his descendants maintain this precedence even though they are a later generation and since
איתיה ליצחק יצחק קודם
If the father יצחק was alive, he certainly would come before the grandfather אברהם
Therefore
השתא נמי דליתיה יצחק יעקב קודם
Even though יצחק is not alive, his son יעקב maintains this precedence over the grandfather אברהם

And accordingly ופלא קודם אב יוצאי יריכו must be understood as follows
יוצאי יריכו שלו ולא יוצאי יריכו של בנו
 A father comes before only his own children, but he does not come before his deceased son's children
For if the son left children, they certainly inherit him, because
בן קודם לאב